

ANUL III. — No. 18
15 IULIE 1927.

„Vom lovi deopotrivă în străinul parazit
și în românul necinstit și înstrăinat!“

INFRĂȚIREA ROMÂNEASCĂ

Organ al „Ligii Apărării Naționale Creștine statutare“

CUPRINSUL:

I. C. Cătuneanu : O propunere isvorită din logica faptelor.

Houston Stewart Chamberlain, despre chestiunea
jidovească în România.

Romul F. Bogdan : Dandea—Bürger ! sau conștiința
națională.

Preotul Parteniu Matei : Dragostea minoritarilor — și
nepăsarea autorităților noastre, față de frații pierduți
printre minoritari.

At. Motogna : O datorie a intelectualilor satelor.

Dr. A. Rațiu : Rectificare.

Solidaritatea criminală a Jidanilor.

Informațiuni : Larmă jidovească. — Turmă și personali-
tate. — Inițiativă laudabilă. — Grindina din județul
Arad. — În județul Alba-Iulia. — Din județul Arad.

Un număr 12 Lei

Abonamentul în interiorul țării 1 an 300 Lei, 6 luni 150 Lei.

In străinătate 1 an 400 „ 6 „ 200 „

Redactor responsabil : Dr. LAZĂR ISAICU

Prim Redactor : Dr. CAIUS BARDOȘI

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
CLUJ, STR. BOB No. 7.

TIPOGRAFIA „DACIA”
CLUJ, C. VICTORIEI 7

INFRĂȚIREA ROMÂNEASCĂ

Organ al „Ligii Apărării Naționale Creștine statutare“

O propunere isvorită din logica faptelor

Rezultatul alegerilor generale se cunoaște.

Au trimes reprezentanți în Parlament numai acele partide, cari au dovedit că posedă o solidă organizație. Acesta a fost și gândul legiuitorului din primele trei luni ale anului 1926, când a elaborat legea electorală.

Liga Apărării Naționale Creștine, care în 1926 a avut 10 deputați, nu a dobândit în 1927 nici un mandat, pentru că s'a rupt în două conducerea ei. Când în ziua de 10 Iunie acest an, am atras atenția dlui Cuza asupra dezastrului electoral ce va rezulta din desbinarea, căreia Dsa nu voia nici în ultima clipă să-i pună capăt, mi-a răspuns se-meu și încrezător, că își ia toată răspunderea.

Dezastrul s'a produs din vina Dsale. A sosit momentul să suporte consecințele răspunderii despre modul cum a condus L. A. N. C.

Răspunderea implică o sancțiune cu două laturi: una morală și alta politică. Latura morală se concretizează în discreditul total și definitiv, cu care îl copleșesc toți aderenții lui de până ieri; sancțiunea morală aduce în mod inexorabil și pe cea politică: un șef care duce o organizație la dezastru, chiar dacă nu ar fi vinovat, nu mai poate sta în fruntea ei. Dl A. C. Cuza este singurul vinovat. Cu atât mai mult, prin rezultatul alegerilor este decăzut iremediabil din calitatea de șef.

Aceasta nu înseamnă că cu îndepărtarea lui, focul sacru al mișcării s'a stins. Mișcarea nu este a unui om, oricare ar fi el, ci a nației românești ce se află în grea suferință. Actualmente, organizația chemată să-i dea puțința de manifestare politică, trece printr'o criză de conducere, care trebuie cât mai curând rezolvită, pentru ca mișcarea după-ce va fi îndurată o cât mai scurtă stânjenire, să-și urmeze calea

ei firească în continuă ascensiune, conform intereselor de salvare ale neamului nostru de sub jugul jidovesc.

Se impune o consfătuire neîntărziată a tuturor acelor cari, în urma dezastrului electoral, vor fi înțeles că pornirea poporului român spre a scăpa de Jidani și a-și croi o soartă mai bună în țara lui, că această pornire nu poate servi nici ca trambulină pentru ariviști, nici de prilej pentru practica despotismului la șefie.

Se cere o selecțiune atentă la formarea cadrelor spre a împiedeca introducerea elementelor, cari au compromis mișcarea. Se cere desfășurarea unei propagande neîntărziate în fiecare județ, spre a dovedi poporului că mișcarea naționalistă și creștină a intrat într'o fază de reorganizare temeinică. Se cere schimbarea numelui, rămânând bine înțeles programul care este în cea mai mare parte proprietatea intelectuală a organizației de la Cluj, ce se numea „Acțiunea Românească“.

Organizația cea nouă va trebui să poarte în titulatura sa cuvintele *național și creștin*, pentru că destăinu-

esc sufletul mișcării; iar în loc de cuvântul „apărare“ care spune prea puțin și prea timid, având în vedere interesele permanente ale neamului amenințat, va intra cuvântul *Acțiune*, pentru că noi înțelegem ca munca noastră, întru întărirea națiunii și a bisericii față de năvala Iudaismului disolvant, să ia forma unei *politici de stat*, care nu se poate înfăptui de cât prin acțiune directă și ofensivă.

Pentru aceste considerațiuni, propun ca organizația în cadrul căreia vom lupta să se numească: *Acțiunea națională creștină*.

O grupare politică, arătându-se demnă de acest nume prin fapte, cari să ridice poporul român la locul de întâietate ce i se cuvine în țara lui, și care să aducă *moralizarea vieții publice prin pilda dezinteresării și a sacrificiului conducătorilor ei*, o astfel de grupare este cu înfrigurare așteptată de imensa majoritate a națiunii.

Cauza pentru care luptăm fiind dreaptă, viitorul unei atari grupări politice este asigurat, dacă va avea norocul de o conducere pricepută, neclintită în credință și desbracată de orice preocupări personale.

I. C. Cătuneanu.

Un Occidental despre chestiunea jidovească în România

În revista noastră s'au publicat o sumă de documente privitoare la chestiunea jidovească¹⁾, de așa natură în cât cercetătorul de mai târziu al acestei probleme va trebui să caute în biblioteca Universității din Cluj „Infrățirea românească“, socotindu-se fericit, că va fi găsit acolo un material prețios ce nu se mai poate afla de cât cu mare trudă și cu totul răslețit în alte publicațiuni.

În acest număr reproducem un document publicat în *Noua Revistă Română* din 1 Octombrie 1900, care document a luat naștere prin lăudabila inițiativă, ce a avut Dl Profesor Rădulescu-Motou, dela Universi-

tatea din București, de a fi întrebat²⁾ între alții și pe cunoscutul savant occidental *Houston Stewart Chamberlain*, dacă „ar sfătui pe Români să acorde Evreilor depline drepturi civile și politice“.

Nu anticipăm nimic asupra răspunsului primit. Dăm simpla informație, că autorul acestor rânduri a citit în întregime acel răspuns înaintea unei adunări studentești, în ziua de 10 Dec. 1926, în sala cea mare a prefecturii din Cluj, și că tineretul universitar a rămas pe gânduri. Am credința fermă, că ori-care din cititorii noștri, luând cunoștință despre coprintul documentului de mai jos,

va fi stăpânit de o adâncă îngrijorare; iar oamenii politici, cari nu sunt simpli profitori ai situațiilor de viață publică, ci concentrează în sufletul lor grija pentru ziua de mâine a acestui neam, acei puțini oameni politici, de care astăzi dispune România întregită, scrutând și propria lor conștiință și zările viitorului, se vor întuneca, ori-cât ar fi de optimiști. Ori-ce cuvânt mai mult este de prisos. Iată coprinsul scrisorii:

Dlui Director al „Noii reviste române.”

Mult Stimate Domnule,

Nu este ușor a răspunde în mod lămurit și convingător, în marginea unei scrisori, la întrebarea D-tră.

Fraze se pot lesne așterne: cu fraze aș putea, fără mare osteneală, să-mi atrag după dorință, ori aplausele marei plebe, așa numite liberale, care se entusiasmează pentru

1) Înșirăm aici acele prețioase documente:

I. Cuvântul Patriarhului Miron ținut la Câmpeni în August 1924, înaintea familiei regale, nepublicat în nici un cotidian românesc, din cauza curajului, cu care I. P. S. S. Mitropolitul Primat, astăzi Patriarh, a denunțat pericolul cotozirii iidovești și a cuceririi de suflete românești prin aurul lui Iuda, vezi „Acțiunea Românească” No 2 din 15 Noembrie 1924.

II. Expunerea de motive la proiectul de lege privitor la „regularizarea stării Jidovilor din România”, proiect semnat de 31 deputați în 1868, printre cari și gigantul cugetării românești din veacul trecut, Bogdan Petriceicu-Hașdeu. Acest document conține atât adevăr istoric și social, în cât a fost utilizat de antisemiți francezi în tratarea chestiunii pentru țara lor, vezi „Acțiunea Românească” din 1 Decembrie 1924.

III. Cum au omorât Jidanii pe lordul Kitchner, vezi „Calendarul românesc” din Ianuarie 1925.

IV. Capitoul XII din Jidanul internațional de Henry Ford, despre împlinirea Protocoloalelor Înțelepților Sionului. Este singura traducere în românește publicată până în prezent din opera marelui antisemit american, operă care de mult ar fi trebuit tradusă în întregime în limba noastră, vezi *România întregită* din 1 Februarie 1925.

V. Discursul lui Vasile Conta din 1879, vezi *România întregită* din 1 și 15 Aprilie 1925.

VI. Memoriul lui Avram Iancu din 1848 către Impăratul Franz Iosef, vezi „Infrățirea românească” din 15 Aug. 1925.

VII. Programul și statutul L. A. N. C., vezi *Infr. rom.* din 1 Oct. 1925.

VIII. Pastorală Patriarhului Miron împotriva beției, vezi *Infr. rom.* din 1 Noembrie 1925.

IX. Memoriul Motilor către M. S. Regele Ferdinand, din 1925, vezi „Infrățirea românească”, din 15 Ianuarie 1926.

2) Vezi scrisoarea D-sale, publică în *Noua Revistă Română*, No 16 din 15 Aug. 1900, pag. 127.

o „omenire” abstractă, ori aprobarea unei mulțimi de evreo-fagi sălbatici și ignoranți: renunț cu plăcere la amîndouă. Căci deși trebuie să presupun că vocea mea nu va fi băgată în seamă, totuși nu pot să trec cu vederea că e vorba aici de o chestiune serioasă și sfîntă, cu urmări foarte îndepărtate. Alții pot da puțină însemnătate vorbelor mele, eu nu pot face aceasta. Ori cît de mărginită ar fi competența mea și ori cît de fragmentară ar eși această consultație, n'aș putea vorbi dacă n'ași simți că am dreptul de a lua asupra mea responsabilitatea vorbirei. De unde trebuie dedus acest drept?

În acel vers al primei scrisori corintiene, apostolul ne învață cum trebuie să fie părerea noastră pentru ca vorbele noastre să nu fie vorbe goale: din iubire trebuie să isvoarească. Și ce iubire poate fi decisivă aici? Aceea pentru o „omenire” abstractă, care există numai în creerii unor visători slabi de înger sau ai unor doctrinari mărginiți? Aceea care strînge la piept cu tot atîta căldură pe Chinezul mincinos, sperjur, cu totul lipsit de suflet, pe Negrul mărginit la minte și de o bestială sensualitate, ca și pe nobila rasă umană căreia îi datorim tot ce numim cultură, artă, știință și concepție, despre viață europeană? Nu, de sigur că nu. Nu există iubire abstractă, teoretică, doctrinară; iubirea este iubire numai când se raportă la aparițiuni hotărîte, concrete, mărginite și iubirea poate îmbrățișa numai atunci cercuri mai largi, când cercul cel mai intim și cel mai restrîns este stabilit în mod ferm și imuabil. Toate palavrele de omenire și umanitate, cari lasă afară din text această lege mijlocie și nu vor să înțeleagă că adevărata iubire de oameni trebuie să și aibă rădăcina în iubirea pasionată, devotată, da, chiar părtinitoare — dacă vreți s'o numiți astfel — pentru familie, pentru patrie, pentru popor, pentru rasă, este numai frazeologie, dacă nu este (lucru foarte des astăzi) o înșelăciune metodică a unor oameni, cari cu frumosele lor învățături morale ideale, urmăresc cele mai palpabile interese ale sacului lor cu bani și ale puterii lor. Așa dar cine vrea să vorbească în această chestiune, trebuie să se legitimizeze mai întîiu că vorbește din dragoste pentru poporul român, nu din dorința de a-și apăra ideile proprii, nu fiind-că se simte chemat să dea ajutor omenirii, și

încă mai puțin fiind-că apără interese proprii sau străine; căci în acest din urmă caz, chiar în momentul când dă cu ușurință un sfat Românilor — despre ale căror împrejurări poate nu știe nimic — încasescă în acelaș timp și folosul părerii sale.

Pe mine nu alt mobil mă scoate din retragerea mea cenobitică, nimic alt-ceva nu poate învinge antipatia mea de a mă arunca în curentul tulbure al politiceii zilnice, de cât admirația sinceră și iubirea caldă ce o am pentru viguroasa națiune română. *Această națiune este un punct de strălucire și o speranță în istoria întristătoare a popoarelor ce s'au smuls de sub rușinoasa dominație turcească.* Numai ea singură printre acestea, a existat în adevăr până acum. *În singele amestecat al Românilor de astăzi, pare a se fi păstrat ceva din singele vechilor, Romași, care se manifestă în mod salutar ca instinct politic.* Fără acest instinct nu se poate întemeia o națiune și fără națiune nu poate prinde rădăcină nici civilizația și nici cultura. Tocmai de acest instinct sunt lipsite în mod regretabil popoarele balcanice pur slave, popoare de alt-fel așa de simpatice; de aceea nu aflăm la dînsele continuitate, înflorire, asigurarea viitorului; ele șovăesc astăzi încoace și încolo, întocmai cum au șovăit înainte de vinirea Osmanilor.

România însă, fără a se îmbăta cu vanitatea gloriei trecute, a priceput îndată problema de a întemeia un nou popor unitar, o nouă națiune, un nou stat capabil de a trăi printre vechile state ale Europei. Nu vreau să flatez și nici nu-i nevoe; știu că în istoria așa de scurtă a noului stat, petele de umbră n'au lipsit: de la pumnalul asasinului politic până la prostiile unor corpuri legiuitoare; nimic n'a lipsit din ceea ce e comun altor națiuni. Totuși ce putere politică arată deja sufletul poporului dormitînd încă în stare embrionară, cînd (înainte de 1856) cu toată îndelungata tutelă a Rusiei, pregătește independența de mai tîrziu și face ca influența rusească să alunece de pe dînsul ca apa de pe un părete de marmoră. Ce înțelept lucrează cele două principate cînd — în contra hotărîrilor convenției din Paris — aleg amîndouă pe același președinte (Cuza)! Și apoi după ce țara s'a recules și s'a organizat întru cît-va, ce privire uimitor de pătrunzătoare ne revelează chemarea unui principe din

casa Hohenzollern, ca întemeetor al unei dinastii ereditare!

Să nu se creadă că aptitudinea de a purta o coroană și de a întemea un tron pentru secole, este răspîdită; familiile domnitoare ale Europei au eșit din selecțiune; cei mai mulți din membrii lor nu se disting în alt mod, dar arta de a întări un tron, care să fie în același timp un centru de cristalizare pentru o viață națională dăinuitoare, au moștenit-o; în schimb monarhii improvizați — chiar de ar avea geniul unui Napoleon — nu isbutesc mai nici odată. Și încă o dovadă de instinctul politic, care prezice României un mare viitor: în congresul de la Berlin, avea rolul preponderant un Evreu; cu acea credință către propriul popor, care caracterizează în mod onorabil pe Evreu, Evreul englez se folosi repede de prilejul ce i se oferea de a întinde mâna în țări de părtate consingeniilor săi; el interveni în afacerile interioare ale Românilor și le smulse promisiunea așa numitei emancipări a Evreilor; *România trebuia să cedeze forței; dar îndată ridică ziduri de apărare, întru cât această mai era cu puțință, și scapă astfel dintr'o primejdie de moarte națiunea în formațiune.* Nici un om nu poate fi profet; ajunge un singur pas greșit... și ceea ce a clădit înțelepciunea și consecvența multor generațiuni, este pierdut pentru todeauna. Totuși de aceasta sunt sigur: *dacă statul român va merge mai departe pe același drum ca până acum, atunci îl așteaptă un viitor mare, foarte mare.*

El are în sine acel „material“ de nedefinit, din care — cu mare răbdare și stăruință — se construiește o putere de primul rang.

Cum vedeți, iubirea mea pentru România nu-i oarbă și merge mână în mână cu stima și admirațiunea. Ori-ce om priceput și fără părtinire, ori-ce om care nu trăește din fraze de înfrățire omenească, ci se mulțumește și cu speranța unei Europe civilizate, care se poate căpăta numai prin muncă serioasă și prevedere — *un astfel de om trebuie să iubească România și să poată mari așteptări pe această națiune; nici nu poate alt fel.*

O nouă dovadă a unui sănătos instinct politic o găsesc acum în faptul, că d-voastră prea onorate domn, nu ați conceput chestionarul d-voastră într'un mod universal; d-voastră nu puneți una din acele chestiuni de principiu, asupra căreia

Constituanta a pierdut atâta timp și cu care a pierdut și puțină pricepere politică pe care o avea, ci întrebați; „Ați sfătui pe Români să acorde Evreilor depline drepturi civile și politice?“ *Pe Români! așa dar întrebarea d-voastră va fi rău înțeleasă de toți acei, cari răspund cu generalități și cari nu țin seamă de împrejurările speciale ale României, și anume în momentul de față.* Căci — spre a da numai un exemplu — e chiar copilăresc lucru a deduce că, de oare ce o măsură politică, cum este aceea a acordării drepturilor la Evrei, nu produce nici un rău mai adânc și mai durabil într'o țară ca Anglia, a cărei familie regală stă pe tron de nouă sute de ani, a cărei legislație actuală își are rădăcina într'un trecut tot așa de îndepărtat și care s'a desvoltat neîntrerupt în această lungă epocă, într'o țară în care tradițiunea e așa de puternică, în cât lucrurile noi trebuie să se potrivească cu vechile forme spre a fi primite, *este, zic ridicol, a deduce că aceași măsură trebuie consiliată și statului român.* Chiar dacă proporția Evreilor în ambele state ar fi aceeași, deducerea ar fi cu totul nelogică.

Abia în anul 1723, adică mai mult ca cinci sute de ani după întemeierea regatului englez, și abia după o consolidare durabilă a proprietății rurale, poporul englez a acordat Evreilor dreptul de a cumpăra proprietăți. Cine știe dacă Anglia de astăzi — una din puterile lumii — s'ar fi format în alte condițiuni?

Nu cred, căci la începutul evului mediu Evreii erau în Anglia foarte numeroși și dacă deschideți cartea celebrului economist, profesorul Cunningham „The growth of English industry and commerce during the early and middle ages“ (ediția 3-a, 1896, p. 199 și următoarele), veți vedea că acești Evrei, cărora până la anul 1290 le era deschis ori-ce comerț și ori-ce meșteșug, și contra cărora nu domnea încă nici un prejudiciu, se ocupau exclusiv cu cămătăria și cu alte afaceri necurate. Repetițiile încercări ale guvernului, de a îndrepta pe Evrei la adoptarea meseriilor mai cinste, nu isbutiră (p. 203). Și ast-fel compară Cunningham colonia evreiască de atunci cu „un burete, care sugă toată bogăția națiunii în formațiune“. Tot așa s'a întâmplat atunci cu nobilimea franceză; toate proprietățile sale erau în sec. XIII amanetate Evreilor (vezi André Réville: „Les Paysans

au Moyen-âge“, 1896, p. 3.). Ce a apărut pe aceste națiuni de o completă desnaționalizare deja în acest prim început al existenței lor ca state? *Numai clausa, care excludea pe Evrei de la proprietatea rurală. Fără această măsură ar fi fost încă din secolul XIII tot pământul Angliei și Franței (afară de domeniile statului) în posesiunea Evreilor, și familiile, cari au făcut istoria noastră ar fi trebuit să-și câștige existența ca iobagi la cămătăria originari din Palestina!* Acea măsură însă nu fu de ajuns pentru a pune stavilă influenței disolvante a mării colonii evree din Anglia, și astfel Englezii practici ca tot-deauna, se hotărîră să ia niște măsuri radicale; isgoniră pe toți Evreii din țară. *De la anul 1290 până la anul 1652 n'a existat Evrei în Anglia; cu alte cuvinte în tot timpul consolidării națiunii, de la Eduard I cel Mare (primul adevărat rege național și întemeetor al adevăratului parlament) până după moartea marelui șir de domnitori cari începe cu Henric VIII, culminează cu Elisabeta și se sfârșește cu Cronwell și cu politica lui transmarină cu vederi așa de profunde.* Acest fapt are o influență durabilă până în ziua de astăzi; căci pe când în vremea isgonirii erau în Anglia 16000 de Evrei (vezi Green: History of the English people, cartea III, cap. 4) ceea ce — după apricierea celei mai demne de crezare asupra numărului populație de atunci — însemna cel puțin 1% dar probabil 2% din populația totală, n'avem în Anglia de astăzi (după Yewish Year-Book pentru anul 1898) nici 1/4% de Evrei. *Dar în vremea aceasta poporul englez s'a întărit în toate direcțiunile și ast-fel Evreul n'a mai putut să prindă teren în aceeași măsură ca mai înainte, — de și toate ușile îi sînt deschise.* Dacă dar, cum am spus, proporțiunea Evreilor în Anglia și România ar fi aceeași astăzi, totuși, învățăturile istoriei nu îndreptătesc afirmațiunea că, deoarece în Anglia Evreii pot fi proprietari de pământ de un secol și jumătate, și de vre-o 50 ani sînt în toate privințele cetățeni cu aceleași drepturi, de aceia se poate consilia acest lucru și României? *Numai un sofist sau un ignorant poate trage ast-fel de concluzii.* Căci Istoria — ale cărei învățături sînt greu de descifrat, însă prin aceasta nu de desprețuit — pare că arată mai mult contrariul. *Dacă România ar voi să ia ca pildă exemplul înfloritorului stat al Angliei, ar trebui*

fără întârziere să alunge pe toți Evreii și să-i primească din nou abia după trei sau patru secole după ce națiunea se va fi întărit în afară și în năuntru și-și va fi consolidat într-un mod durabil proprietatea.

Însă proporțiunile în cele două state nu sînt aceleași. Pe cînd în vechea, puternica, cu desăvîșire cristalizată Anglie, găsim un Evreu cam la patru sute de oameni, dvoastră numărați în România la o sută de oameni cel puțin șase Evrei. După numărarea absolută, România relativ puțin populată, posedă de patru ori atîția Evrei ca Anglia care are populație deasă; după numărul relativ aproape de douăzeci și cinci de ori atîția Evrei! Chiar numai acest fapt ar trebui să vă pue pe gînduri. Căci nu trebuie să fii un dușman orb al Evreilor, spre a recunoaște dintr-o istorie de mai multe mii de ani, că Evreul pretutindeni și totdeauna a fost un element disolvant și parazit. Relele și bunele sale calități au de efect că ceea ce atinge, sau distruge sau și-o aproprie în detrimentul celorlalți. Israeliiți de odinioară n'au gonit sau exterminat pe Kananiți; aceasta o probează vechiul Testament în multe locuri. Și aceasta e dovedit și științificește. Cea mai mare autoritate în viață, profesorul Wellhausen scrie (Israelitische und jüdische Geschichte, ediția 3-a, p. 48): Dacă Evreii ar fi exterminat pe indigeni, atunci ar fi prefăcut țara într'un deșert și ei înșuși și-ar fi distrus folosul cuceririi. Prin faptul că i-au cruțat și s'au altoit pe dânșii, ei se înrădăcinară în acelaș timp în cultura lor. „In case, pe cari nu le-au zidit, în câmpii și grădini, pe cari nu ei le-au cultivat, peste tot locul se așezară ca niște fericiți moștenitori în fructul muncii predecesorilor“. Și unul din învățații cei mai filosemiți din timpul nostru, teologul englez Sayce (The races of the old testament, ed. V cao. 4 și 6) afirmă că adevăratul Evreu a trăit numai în orașele și satele mai mari ale Palestinei și a fost oare cum un strein în propria lui țară. Așa dar, chiar cînd erau mai puternici și cînd posedau propriul lor stat, Evreii nu puteau să existe de cît „altoindu-se“ pe un popor silitor spre a-i răpi fructul muncii lui!“ Evreii posedă multe calități distinse; am avut din tinerețe mulți prieteni prețioși printre dânșii; aș putea să vă scriu un întreg capitol asupra punctelor în cari au meritat să ne servească de

model, însă aceasta trebuie să o recunoască ori-ce om cult și inteligent: ei sînt lipsiți de ori-ce instinct politic, în genere de ori ce tact. De aceea a trebuit acel bărbat mare, înțelept, răbdător, din tinerețe prieten al Evreilor — Goethe — să stabilească această afirmație: „Toleranța față de Evrei amenință constituția cetățenească“. (Dichtung und Wahrheit cartea XIII) Intregul lor caracter silește pe Evrei să se gîndească cu pasiune la prezent și numai la prezent; din contră politica e înțelegerea viitorului. Și pe cînd politica se ocupă în totdeauna să micșoreze conflictul între ceia ce este și ceia ce va fi, veghiînd cu grije ca nu cum-va ziua de astăzi să sîngereze pentru aspirațiile mai înalte ale zilei de mâine, în acelaș timp însă și ca partea de moștenire a generațiunilor viitoare să nu fie consumată de cele actuale, Evreul n'are pricepere pentru nici una din aceste probleme.

Chiar „Evreul nobil“ nu e de folos pentru o națiune tînără, în formațiune; chiar el nu poate de cît să-i strice.

În ce măsură însă Evreul „nobil“ este o otravă distrugătoare pentru o ast-fel de națiune, aceasta o știți din experiență. Așa fiind cum veți putea conduce corabia tînără, încă necuirasată, prin toate primejdiile la liman sigur, dacă aveți pe bord de 25 de ori mai mulți Evrei de cît Anglia? Căci să nu se uite că Anglia cu procentul ei actual de 1/400 Evrei a ajuns cam la limita care-i pare permisă. Nu vă lăsați înșelați de frazele frumoase și de ipocrizia inconstientă a compatrioților mei. Vă aduceți aminte că acum cîți-va ani orașul Londra a trimes o deputație la împăratul Rusiei pentru a-l implora să nu isgonească pe Evrei? Adevăratul comentariu la aceasta îl veți afla citind un discurs electoral, pe care l-a ținut în acelaș timp și în acelaș oraș, Londra, omonimul meu Ioseph Chamberlain, actualul ministru al coloniilor, în care discursu a spus cu privire la emigrațiunea Evreilor de pe continent în Anglia: „E vremea să ne gîndim la mijloacele de a ține departe de coastele noastre pe acești străini, pentru ca să nu continue a fura pâinea de la gura flămîndului lucrător englez“. Aceste două lucruri: pe de o parte rugămîntea „umanitară“ către Rusia de a-și ține Evreii la dînsa acasă, pe de altă parte anunțarea unor măsuri pentru împedicarea emigrării Evreilor în Anglia, sînt

strîns legate între ele; Englezul este om practic. Și apoi, ceea ce n'o să aflați nici odată dacă nu veți vizita Anglia — căci toată presa europeană este în mînu Evreilor și ne ține, asupra multor lucruri ce se petrec în jurul nostru, mult mai neștiutori de cum erau strămoșii noștri în evul mediu — este faptul că ura crește mereu în contra Evreilor în Anglia. Înainte cu 30 de ani nu exista în Anglia un singur om, care să recunoască existența unui „pericol evreesc“. Acuma oamenii s'au cumînțit din cauza evenimentelor. Permiteți-mi să întăresc această afirmațiune prin povestirea unei experiențe proprii.

Acum cît-va timp am vizitat niște rude într'un oraș de provincie din Anglia, o familie liberală prin tradiție. Cînd am fost acolo ultima oară, sînt tocmai douăzeci de ani de atunci, indignarea lor în contra mișcării antisemite de pe continent nu cunoștea margini, și îmi aduc perfect aminte că era să fiu aproape lîșat odată cînd am încercat să spun câte-va vorbe timide spre a scuza și a explica această apărare așa de naturală. Cum se schimbaseră acum toate! Mi-am arătat bucuria că voi putea vizita în ziua următoare prăvăliile în care fiind copil, îmi plăcea să fac micile mele cumpărături... „Ah..., A... a dat de mult faliment, s'a împușcat, fii săi au emigrat! B... și-a închis de vre-o cîte-va luni prăvălia; el își perduse deja jumătate din avere și cu ce-i rămăsese și-a cumpărat o mică casă țărănească, spre a-și sfârși bătrînețele în pace și uitare. Vrei să mergi la C...? Pe acesta îl vei mai găsi, în adevăr; e acum primul comis în afacerea, care aprînuse tatălui, banicului, și străbunicului său...“

Și ast-fel continua lista. Ce se întîmolasă oare în acest timp? Căci soliditatea și cinstea absolută era o maximă de comerț a Englezilor și de aceea în ast-fel de orașe mici, prăvăliile mai mari aveau o stabilitate neclintită. Așa de exemplu, nimeni nu putea să spue despre susnumiți B. și C. de cînd existau, cei mai în vîrstă oameni îi cunoscuse ca niște firme străvechi; A. a cărui prăvălie era mai mare, putea să dovedească cu documente întemeerea ei în anul 1619. Și acum, în puțini ani, mai mult de a treia parte din aceste străvechi case se prăbușiseră. Știam că proprietățile, în urma depreciării cerealelor, căzuseră la cam a treia

parte din valoarea lor de mai înainte dar numărul fabricilor, și prin aceeași viață de oraș crescuse; mijlocitorul unor mărfuri mult cerute trebuia dar să stea mai degrabă mai bine decât mai rău.

„Da, ai dreptate, mi se răspunse, ar trebui să stea mai bine, uți numai un singur lucru, *invasiunea Evreilor germani*“ („evrei germani“ numește englezul pe toți evreii veniți de curând de pe continent, ori de unde ar fi venit de fapt).

Și acum începu o conversație asemănătoare cu cea de acum douăzeci de ani; numai că rolurile erau schimbate, căci eu arătai cât de ultra-conservativ e Englezul de provincie, în apabil de a se depărta de vechile lui obiceiuri; acuma a venit Evreul mult mai vioi, care, afară de aceasta, putea să-și facă un loc alături de vechii negustori, numai prin introducerea de noi mărfuri și noi metode în afaceri, și așa mai departe. Dar rudele mele fuă puțin incredințate de aceste observațiuni. *Ziceau că Evreii năvăliseră în țară ca un roi de lăcuste flămânde și ruinaseră firmele străvechi, nu prin inteligența mai mare și mărfuri mai bune, ci prin concurență necinstită, prin falimente frauduloase, prin exploatarea neomenească a lucrătorilor*, prin introducerea unor mărfuri rele, cum nu s'au văzut nici-odată la noi și așa mai departe. Și, din nefericire, aceste afirmări nu erau neîntemeiate; nici una din rudele mele nu văzuse măcar vre-odată o scriere antisemită; nu, vorbeau din experiență și dovezile, anume povestirea cazurilor concrete, mă copleșiră. Când a doua zi de dimineață trecui prin oraș, mă incredințaiu singur de adâncă schimbare ce se petrecuse; vechia mea Anglie era abea de recunoscut. Un mic exemplu: câtor-va prieteni bosniaci le promiseseam să le aduc bricege adevărat englezești; sub guvernul părintesc al Austriei s'a purtat de grijă ca în Bosnia să se aducă marfa cea mai proastă de către acel „cifut“ care ține monopolul în fie-care sat. Inșă țărani bosniaci mai bătrâni au din timpul d'înaintea ocupațiunii, bricege veritabile englezești. Amândouă au ajuns proverbiale ca „mărfuri bune“. Ei bine, ast-fel de marfă bună promiseseam prietenilor mei. In tot orașul inșă n'am putut găsi unul din acele incomparabile bricege englezești! Când eram copil nu se găseau alte bricege; ori-cărui negustor i-ar fi fost rușine să ție marfă proastă, chiar dacă clienții lui ar fi

cerut-o pentru efinătate. In schimb, acuma am găsit numai marfă proastă, parte de fabricație engleză, dar în cea mai mare parte de fabricație germană. *Negustorul evreu nu ține marfă bună, fiind-că câștigul lui la aceasta e mai mic și pentru că e lipsit de orice simț de cinste comercială*. Ce-i drept, dacă te uitai în cercul caselor comerciale și al fabricanților mai mari, se schimbă puțin în acel oraș; câte-va nume suspecte se strecuraseră, dar cele din vechime, rămăseseră. La țară, nu se întâmplaseră încă schimbări în proprietate, dar acel 1/4% de Evrei făcuse mult numai în douăzeci de ani! *Industria mică era deja în parte ruinată, și ori isgonită ori intrată în serviciul Evreilor: cealaltă parte se lupta cu sârăcia pentru existență și putea exista numai renunțând la cinstitele tradițiuni ale părinților lor*.

In acelaș timp — și aici vedeți în ce mod se distruge și cercul mai înalt — partea săracă a populațiunei — țăranul, lucrătorul care nu poate să-și aducă cele necesare din Londra sau din Birmingham — e silită să cumpere marfa proastă a Evreilor șarlatani din simplul motiv că nu i se oferă alta. Și puteți crede că această stare de lucruri nu provoacă nici o nemulțumire? Din principiele deja spuse, nu puteți afla în România nimic despre aceasta, dar vă asigur că într-o zi veți auzi lucruri cu totul neprevăzute, căci *indignarea și mânia sânt în Anglia cu atât mai mari cu cât Englezul a primit pe Evreu cu brațele deschise*.

Asifel stau lucrurile în Anglia; iată ce au putut să facă 100.000 de Evrei între 39.000.000 de anglo-axoni! *Și credeți că dacă 5¹/₂ milioane de Români vor acorda drepturile civile și politice celor 400.000 de musafiri, după o sută de ani — ce zic — după 50 de ani, vor mai exista pe lume Români, de cât doar ca hamali, măturători de stradă, și proletari țărani reduși la sapă de lemn?*

Și fiind-că facem comparația cu Anglia, voi mai adăuga o ultimă observație.

Pentruca o națiune să devie mare, trebuie să îndeplinească o condițiune fundamentală: să-și formeze un caracter național, adecă o rasă particulară, deosebită de celelalte. Popoare foarte diferite, s'au ciocnit pe insulele engleze; dar toate erau din aceeași familie, din rasa nord europeană, homo europaeus al antropologilor. In cursul veacurilor, prin

încrucișare urmată de selecțiune, s'a născut o rasă nouă, cu totul originală și cât se poate de bine caracterizată. In această rasă particulară își are rădăcina tot ce a făcut mărirea Angliei — atât pe terenul poetic și științific, cât și pe terenul acțiunei practice, al industriei, al întreprinderilor.

Dar deși Moldova și Muntenia sânt țări străvechi, totuși în România de astă-zi ele sânt departe de a fi ajuns la ast-fel de contopire; împrejurările istorice au împedat formarea unei rase unitare, naționale, Aceasta trebuie să se schimbe, căci altfel nu veți ajunge nici odată o națiune mare și consolidată. *Românul propriu zis trebuie să-și asimileze în mod desăvârșit celelalte elemente: pe greci, bulgari, armeni, germani etc. căci toate aceste naționalități sânt înrudite cu dânsul. Această asimilare nu va putea de cât să'l îmbogătească*. Chiar și țigănul, de și mult mai departe, aparține fără îndoială rasei ariane. *Experiența ne dovedește inșă că o contopire cu Evreii prin încrucișare sexuală, este o întreprindere mai întâi vătămătoare, și apoi iluzorie*.

Că este o întreprindere vătămătoare ne învață științele naturale. Darwin a dovedit, servindu-se de un material uriaș (vezi *Animals and Plants under Domestication*, cap. XV și XIX) că o încrucișare între rase neînrudite, sau între rase înrudite dar ale căror însușiri s'a dezvoltat deja prin selecțiune în direcții foarte deosebite, duce în mod inevitabil la degenerare. „*Crossing obliterates characters*“ zice el; încrucișarea înlătură însușirile distinctive ale ambelor rase și produce pe bastardul propriu zis, o ființă al cărei caracter este lipsa de caracter. La aceasta se mai adaugă faptul că rasa mai puțin nobilă și din punctul de vedere sexual mai tare, învinge în totdeauna. După câteva generațiuni, mulatrii se întorc la tipul curat al negrului. *Copii eșiți din amestecul Evreilor cu europaii sânt bastarzi, înclinind inșă fără excepție spre judaism. Une-ori acest fapt rămâne puțin vizibil, o generație sau chiar două; dar deodată, fără un alt amestec semitic, apare în fața noastră Evreul curat, ca și cum erî ar fi venit de pe țărnișurile Iordanului! Așa dar prin amestecare cu numărul vostru enorm de Evrei, ați nimici din rădăcină puterea visatului mare stat român, anume ori-ce posibilitate de a selecta o nouă rasă națională puternică. Inșă afară de*

aceasta, o ast-fel de întreprindere este iluzorie: *Evreii nu vor să se contopească cu celelalte popoare ale pământului. Dacă ar vrea aceasta, izolarea n'ar fi legea fundamentală și principiul de viață al judaismului*; de mai bine de o mie de ani nici n'ar mai fi Evrei după cum nu mai sînt cartaginezi, tyriani, moabiți sau amoniți, popoare înrudite cu dînșii. Toate aceste populațiuni s'au contopit prin amestecare cu alte popoare. *Evreul din contra există încă astăzi, fiind-că s'a opus în toate timpurile de a se amesteca cu alte popoare.* „Numai pe voi v'am cunoscut din toate popoarele pământului“, zice Iehova către Evrei. Nu noi, ci Evreul este acela care privește prăpastia dintre el și noi, ca imposibilă de trecut. Filosoful evreu, Philo, un om foarte liberal și progresist, nu un credincios ortodox, o spune scurt: „numai Israeliiți sunt oameni în adevărul înțeles al cuvântului“. Când s'a întemeiat adevărul judaism, în opoziție cu israelitismul de mai târziu — anume după întoarcerea din captivitatea babilonică — s'a considerat ca cel mai greu păcat, „un păcat contra lui D-zeu“ (Nehemia, XIII, 27) „când fiii voștri vor lua femei străine.“ Această lege are valoare azi ca acum 2500 ani. *Cu totul alt-ceva este de a infecta cu sânge evresc popoarele străine; aceasta s'a făcut totdeauna în mod sistematic!* Caci deja legea veche privește căsătoria unei evreice cu un străin nu ca de dorit, dar ca un păcat mai mic și *plutocrația evree internațională de azi, căsătorindu-și fiecele cu principi și cu nobili, capătă intrare și influență în acele cercuri înalte care i-au fost închise până atunci, fără ca națiunea pur evree să fie profanată de o singură picătură din sângele desprețuit al goilor pentru a mă folosi de limba-giul biblic — „fără ca sămânța sfântă să fie pusă în comun cu popoarele străine“ (Ezra, IX 2).*

Din toate familiile mari evrești de azi, nu există una singură care în ramura bărbătească să aibă sânge amestecat. Chiar puținele familii de bancheri mari, cari s'au botezat, (din motive, pe cari nu le cunosc) cum sunt familiile Erlanger, Oppenheim etc., rămân și după aceasta pur evrești și că nu cumva să credeți că spun palavre în vînt, vă rog să luați o carte oficială demnă de încredere, de pildă; *Yewish Year Booc*, capitolul asupra nobleței evree a Angliei; veți vedea că până în ziua de azi, *nici un singur băr-*

bat din aceste familii — nici măcar un fiu mai tânăr, — nu se căsătorește cu o creștină; și că dintre fiice nu-mai puține — însă în acest caz cu o înțeleaptă alegere a celor mai înalte cercuri de curte — au trebuit aă se sacrifice penfriu cauza sfântă, în brațele creștinilor pe jumătate maimute. Faptele fiind limpezi și sprijinite de documente, puteți constata aici atitudinea întregii națiuni evree, față de amestecul cu neevreii.

Ce-i drept, în cercurile burgheze, sunt bărbați evrei cari se căsătoresc cu neevreice; totuși numărul e cu totul minim și în mai multe asemenea cazuri, am avut prilej să constat cu ce sentiment sigur pentru rasă, *acești evrei, cari fac în mod ostentativ căsătorii mixte, își aleg „crestinele“ lor din familii cari sunt mult infectate cu sânge evresc.*

Noi europicii, nu băgăm în seamă ast-fel de lucruri; *Evreul nu pierde nici odată din vedere, din leagăn până la normânt, interesele rasei sale.*

Vedeți dar că idea generoasă de a asimila prin contopire colonia dv. evreească, ar fi în acelaș timp vătămătoare și iluzorie.

Voi Românii, ați putea să înlăturați ultimele bariere; Evreii nu le vor înlătura, nici-odată. Aceasta ne-o dovedește fie-care pagină a istoriei lor.

Urmarea unui astfel de donchișotism politic ar putea fi numai aceasta; peste câte-va generațiuni nu ar mai exista în România de eăt o singură rasă, numeroasă și cu totul curată, aceea a Evreilor; tot restul populației ar fi (cel puțin în cercurile așa zise mai bune, mai cultivate, și conducătoare în politică) un haos de bastarzi mai mult sau mai puțin jidoviți. Un popor românesc de sigur, că n'ar mai exista, ci într'o nouă Palestină, o minoritate foarte numeroasă de Evrei puri ar oprima cu o mîna de fier pe noii Cananiți și i-ar exploata în mod sălbatic. Și pe ici pe colo s'ar arăta câte un nobil profet evreu: oare Dumnezeu nu va pune capăt „orgoliului celor mândri și nu va umili vanitatea celor puternici, ca un bărbat să fie mai scump ca aurul fin și un om să prețuiască mai mult ca monede de aur“, dar mă tem că frații lui îl vor asculta tot așa de puțin cum l-au ascultat odinioară pe Isaia.

*

Mult stimată Domnule Redactor, Cum ați băgat de seamă, scriu au courant dela plume. M'am întors

tocmai acum dintr'o lungă absență și silit să plec mâine iarăși! Imi lipsește timpul de a revizui cele ce am a vă spune și de a corecta stilul. Totuși arzătoarea mea simpatie pentru patria d-tră și temelia solidă — câștigată din studii serioase științifice — a convingerii mele cu privire la problema evree, îmi garantează, că veți citi nu fără interes expunerile mele nesistematizate.

Mă rog la Dumnezeu din toată inima, să dea acestor expuneri oare care putere de convingere.

Să mai scot încheierile celor spuse de mine?

Nu-i așa? Nu-i nevoie. Jos persecuțiile în contra Evreilor! Jos cu prejudițiile în contra Evreilor! Jos cu prejudițiile absurde medievale! Jos cu disprețul social și animositatea personală! Acordați Evreilor toată protecția legală, pe care o acordați tuturor străinilor; afară de asta, dați-le ca vechi locuitori ai țării privilegii mai mari; lăsați-i (de aorece nu mai puteți împiedeca) să lucreze pe câmpul comercial și industrial — (dar controlați-i bine cum lucrează! nu le dați însă drepturi de proprietate rurală. A face aceasta ar însemna pentru România a se sinucide și băgați de seamă ca Evreii să nu ajungă să domine opinia publică prin gazete și mințile și inimile prin stăpînirea școlii și a producțiunii de librărie. Corespondentul de mai înainte al ziarului Times — un evreu — a scos acum câți-va ani o carte despre Germania, în care declară triumfător: „Nu mai există literatură germană, ci numai o literatură evreească în limba germană“. Purtați de grijă de cu vreme ca să nu se poată spune nici o dată acest lucru despre România.

Legi de protecțiune ar fi de dorit în această privință, dar mai însemnată încă este apărarea activă, spontană, în contra influenței evree prin recunoașterea conștientă a primejdiei, pe care o prezintă aceasta pentru țară. Nu doar, că vreau să suspectez motivele Evreului; n'o fac aceasta nici pe terenul cultural nici pe cel comercial: Evreul are dreptul de a fi cum este demnă de admirație și de imitațiune; dar pentru intelectul nostru și pentru caracterul nostru, înrăurirea lui culturală este o otravă distrugătoare.

Și încă ceva; dacă Evreul se simte nenorocit în România, cum se spunea mereu în ultimul timp, atunci fiți generoși și nu vă cruțați punga, pentru a-i ușura emigrarea. Când Evreii n'au vrut să părăsească Babylonul,

Cyrus a făcut mari sacrificii de bani pentru a-i îndupleca să se întoarcă acasă, și când totuși nu le-a plăcut în Ierusalim, Darius le-a mai trimis o sumă, care azi ar echivala cu 5 milioane de mărci; și urmășul lui, Aartaxerxe Longimanus, n'a cruțat osteneală și cheltueli pentru a consolida împrejurările în Ierusalim și pentru a-și apăra țara în acest mod de întoarcerea Evreilor — ramăseră doar și așa prea mulți! Aceștia erau monarhi înțelepți!

Ar trebui să plătiți un premiu Evreilor pentru părăsirea României; ori cât de îngreunătoare ar fi această măsură pentru finanțele d-voastră, ea va renta de o mie de ori mai mult.

Și acum când sunt la sfârșit și am trecut de mult marginile unei scrisori, acum bag de seamă, că n'am vorbit de loc de două chestiuni fundamentale asupra cărora există o iremediabilă confuziune în capetele contemporanilor noștri. Mulți susțin, că nu există o rasă evree, „un adevărat popor evreu“, ci numai o religie evree, cum este cea creștină sau cea mahomedană.

Dacă aceasta ar fi adevărat, ar urma două lucruri: 1. Că nu există Evrei, ci numai un anumit număr de oameni de „confesiune mozaică“ 2. că ori-ce apăsare în contra Evreilor este o manifestare de intoleranță religioasă. N'am vreme acum și cititorii d-tră n'au răbdarea, de a analiza mai adânc aceste probleme; voi spune numai atât: „aceste probleme“ nu există de fapt; niște palavragii visători, ignoranți mărginiți și înșelători răutăcioși au colaborat pentru a produce confuziune în capetele publicului doritor de lumină. *De fapt, de nici o rasă din lume nu-i așa sigur ca de cea evreiască, că există și că puținele procente din alte rase, pe cari le-a primit din timp în timp (cu toată interdicerea severă a bibliei și a talmudului) au fost îndată absorbite și asimilate de masa unitară. Priviți numai tablele marelui anchete a profesorului Wirchow asupra tuturor copiilor de școală ai împărăției germane (pe Wirchow nu-l va acuza nimenea de antisemitism); aceste tablele dovedesc că: „rasa evree este cea mai pură și într'însa găsim cel mai mic număr de forme amestecate“ (compară referatul în Joh. Ranke. Der Mensch, ediția II, II-293). Profesorul de Luschan (un partizan tot așa de entuziast al Evreilor ca și Wirchow, servindu-se de un enorm material craniologic ajunge exact la*

același concluzii în cartea lui, Die antropologische Stellung der Juden. Așa dar chiar „umanitariștii“ trebuie să recunoască nolens, volens, că există „o rasă“ evreiască!

În schimb e tot așa de sigur că nu există o „religie“ evreească — după accepțiunea noastră a cuvântului — și nici n'a existat vre-o dată. Moses Mendelsohn, celebrul și nobilul evreu din secolul trecut, a cărui autoritate n'o poate nimeni pune la îndoială spune lămurit: „Judaismul nu este o religie revelată, ci o legislație revelată“ (Rettung der Juden 1782).

Din punctul de vedere fizic, Iudaismul se întemeiază pe o conservare prevăzătoare a unei rase curate de orice amestic; din punctul de vedere intelectual se sprijină pe o străveche tradiție istorică (nu religioasă) (empirică) (nu mitologică sau transcendentă); din punctul de vedere moral constă din credința că poporul evreu este singurul popor ales și că are singurul dreptul de a domina lumea. De „religie“ în înțelesul nostru creștin nu se vorbește în acest întreg sistem; în schimb se poate admite, că o astfel de concepție a ideii de națiune și de rasă formează un fel de compensare pentru ceea ce alți oameni au sub formă de religie. *Așa dar întru cât există o națiune evree, se poate vorbi și de o religie evree; pe când religie evree fără o națiune evree fără un popor (de și răspândit printre alte popoare dar unitar și conștient de unitatea lui) este o idee absurdă. De aceia Prof. Dr. Mandelstam era pe deplin îndreptățit să exclame la congresul evreesc din Basel, de la 29 August 1898: „Noi evreii respingem cu*

toată energia contopirea cu celelalte naționalități și păstrăm fermă speranța noastră istorică!“ (după raportul ziarului parizian filosemit le Temps de la 2 Septembrie 1898). „Această speranță istorică de care vorbește Prof. Mandelstam este aceea a dominației universale. Evreii au dreptul de a aspira la dânsa; noi toți însă cari nu ne-am gândit nici odată la dominație universală și cari sîntem mulțumiți să fim și să rămănem stăpâni în casa noastră, avem dreptul și datorita să luăm — fără brutalități — energice măsuri de apărare în contra unui musafir așa de primejdios. Și acum, cu inima plină de încredere și veselă de speranță, voi sfârși cu strigătul: Traiescă România!

Rămîn, mult stimate Domnule,
al d-tră devotat,

Houston Stewart Chamberlain.

Viena 15/IX, 1900.

Așa scria un Occidental luminat, profund cugetător, în anul 1900. Întreb pe ori-ce bun Român, dacă după 27 de ani termenii problemei Jidovești în România nu s'au schimbat în defavoarea noastră. Țara întregită se află tocmai în faza consolidării; proporția Jidanilor față de populația autohtonă s'a mărit considerabil; și totuși Jidanii din România mare se bucură de toate drepturile politice, precum și de toate privilegiile speciale, pe cari le aduce în mod fatal pentru noi fața capitalului stăpănit de ei. Și atunci vă întreb, Domnilor fruntași politici, care va fi viitorul României întregite privit prin prisma considerațiilor expuse în scrisoarea de mai sus?

I. C. C.

Dandea — Bürger! sau conștiința națională

Vechea Românie, pentru împlinirea unui vis secular al neamului românesc, a intrat și ea în hora războiului mondial, luându-și partea leului din jertfele, ce trebuia să aducă în acest scop.

Jertfele și suferințele acestei țărișoare au fost grozave, dar Dumnezeu cel bun și milostiv s'a îndurat, ca să i-le răsplătească, dăruindu-i toate provinciile românești de sub stăpâniri străine: Basarabia, Bucovina și Ardealul cu Banatul, Crișana și Maramureșul... Un dar într'adevăr dumnezeesc! O „Californie“ a Europei!...

S'a și dus vestea în lume, peste țări și mări, despre bogățiile cuprinse

între hotarele României-Mari dintre Tisa și Nistru!... Și îndată au apărut cu miile la granițe lipitorile creștinătății: adepții lui Moise cu belciunii încârligați în formă de perciugi, în cari vor să'ncătușeze toate popoarele creștine de pe suprafața pământului!...

Cu pașapoarte sau fără pașapoarte, s'au introdus în țară milioanele acestor paraziți, cari apoi și-au făcut loc prin arginții lui Iuda până și în cabinetele ministeriale.

Astfel să nu ne mirăm, că aceste lipitori nesățioase în câțiva ani au reușit să pună mâna pe cele mai multe întreprinderi forestiere și petrolifere din țara românească și prin

finanțele lor să-și câștige și influențe politice...

Acum câțiva ani o mână de bărbați destoinici, cu suflet și inimă românească, grupați sub steagul Ligei, au dat alarma pericolului jidovesc, ce ne amenință neamul și țara. Au apelat la toți bunii Români, ce mai existau în acest stat, să se unească în muncă titanică, pentru curățirea ogorului acestei țări de hienele nepoftite, ce au inundat țara.

Am văzut înrolându-se în Ligă fruntași din toate clasele sociale prestând jurământ, că vor respecta statutul și regulamentul acesteia, în munca ce vor depune pentru executarea cu sfințenie a programului ei bine definit...

Am avut fericirea, ca în primăvara anului 1926 să întâmpin în Reghin, în fruntea studențimei din regiunea noastră pe dl profesor A. C. Cuza, și să-l însoțesc până la Tg.-Mureș, unde după o conferință i-s'a dat un banchet grandios la restaurantul român Stamatopol, la care a luat parte un număr frumos din elementul select al Românilor din acel oraș.

S'au ținut toasturi elogioase, între cari am remarcat și pe al dlui dr. E. Dandea, fost primar al orașului Tg.-Mureș, care prin vorbe grele î-și manifesta indignarea față de autoritățile și persoanele, cari facilitează încuibarea acestei „lepre“ în trupul sănătos al statului român!... Atitudinea dsale de atunci îți făcea impresie, că este un „Hercule“ al antisemitismului... N'avea o frază, din care să nu fi radiat ura și greața față de „rassa lui Iuda“!...

O tempora! O mores!... Și ce să vezi azi, când s'au depus listele de candidare pentru corpurile legiuitoare!?? *Di dr. E. Dandea, intrat în partidul liberal, este și dsa unul dintre cei 9 candidați, între care se află și marele jidan Bürger din Tg.-Mureș!...*

Iată deci „distinsul“ patriot și antisemit, Dandea, de braț cu d-l fabricant de bere Bürger!...

Se vede, că berea rece „Bürger“ a sleit entuziasmul național-creștin al dlui Dandea, care se simțea așa de fericit în apropierea dlui A. C. Cuza!...

Este o rușine și lipsă de caracter, că abia după timp de un an un om jură credință unui program de muncă creștină, ca apoi înregimentat într'un partid politic, să se pupe în bot cu un talmudist, ca Bürger!...

Cum putem noi generația tânără să ne punem încrederea în frunțașii

de azi ai neamului românesc, când îi vedem de azi pe mâine călcându-și așa de ușor principiile de eri pentru altele realiste de azi, făcându-se astfel unelte oarbe în mâna hrăpăreșilor, devenind și ei beneficiari ai oportunității materialiste!...

Sunt de părere că trebuiesc examinate toate elementele componente ale Ligii, tineri sau bătrâni, fie chiar și prietini, și tot ce-i suspect sau dubios, să fie eliminat din sânul ei,

fiindcă nu cantitatea membrilor, ci calitatea lor va hotărâ în viitorul apropiat asupra sorții acestei țări mărite, când cei de talia lui Dandea et Bürger nu vor putea profana sanctuarul Ligii și nici al parlamentului românesc!...

Vor intra acolo numai aceia a căror conștiință națională nu va fi împrumutată dela *Domni* de felul *dlui Dandea—Bürger!*...

Romul F. Bogdan.

Un ultim apel către cetitori!

Acum trei ani, când am inaugurat apariția primei publicații a naționalismului, integral, aici, în inima Ardealului, — am pornit la luptă, plini de însuflețire și încredere. Am stat la postul de datorie, timp de trei ani de zile, neclintiți, în mijlocul valurilor de ură, intrigă și meschinărie, care încerca să înghită vasul nostru de luptă. Dar am rezistat cu tăria credinței noastre. Căci, întotdeauna, am urmărit salvarea neamului din ghiarele hidrei jidovești ce-și întinde tentaculele ei, cu otravă aurită, asupra întregului glob pământesc.

Astăzi însă, am ajuns la un loc periculos, Revista noastră, care a trecut prin numeroase jene financiare, astăzi se sbate în paroxismul crizei.

Abonații nu-și plătesc restanțele. Un lucru banal, — poate lipsit de orice importanță, — pentru o publicație finanțată de un Croesus, cu veleități sau ambiții politice, sau de vre-o mână ocultă, care încearcă să capteze opinia publică pentru ca să o nareotizeze, cu minciunile ei perfide și pentru ca, la urmă, să o poată exploata și stoarce, după bunul ei plac.

Noi nu ne-am vândut nici uneia, nici celeilalte. Ci noi ne-am susținut numai din modestele contribuții ale cetitorilor noștri.

Conștiința datoriei însă pare a fi redusă, la foarte mulți. În Germania apar, pe lângă mii de publicații antisemite mai mici, două impunătoare reviste doctrinare „Weltkampf“ și „Hammer“. Și toate acestea se susțin numai din „Nochpfennig“ ul (încă un Leu) plătit de fiecare german, pătruns de grozăvia pericolului pansemit.

Să urmăim și noi exemplul Germanilor. Se ne scoatem banii, pentru a salva „Infrățirea Românească“!

Trebue să continuăm lupta de propagandă, cu o tenacitate tot mai potențată! Iar cel mai puternic mijloc al propagandei este tiparul. Tiparul însă s'a scumpit înspăimântător, în ultimul timp.

Adresăm, un călduros apel, către abonații noștri, ca să-și plătească restanțele în cel mai scurt timp posibil.

Fiecare clipă de întârziere înseamnă o lovitură de moarte, dată mișcării de salvare a neamului.

Este, deci, o datorie de bun patriot, ca fiecare să-și achite abonamentul neîntârziat.

În speranță că strigătul nostru de alarmă va avea răsunetul dorit, — rugăm, pe toți cetitorii noștri, ca să trimită plata abonamentelor restante, la adresa:

Administrația Revistei „Infrățirea Românească“
Cluj, Strada Bob 7.

Dragostea minoritarilor — și nepăsarea autorităților noastre, față de frații pierduți printre minoritari

Iubitul cititor să nu se oprească cu cititul la începutul acestui articol, văzând descrierea stărilor poporului român dintr'o comună; căci precum e în această comună, la fel e — dacă nu și mai rău — pe toată valea Mirajului (între Murăș și Târnavă Mică) și poate pe aiurea încă prin multe locuri, unde locuiesc Români cu minoritari la un loc. Deci articolul prezent nu e numai de interes local, ci din contră din interes general, pentru toți bunii Români.

În comuna Corona, jud. Murăș când am venit subsemnatul ca preot (1901), în urma maghiarizării și asimilării elementului român din decursul timpului, Români au format deja abia a 5-a parte din populație, deși după îndreptățirea istorică, cel puțin jumătate ar trebui să o formeze.

La venirea mea am aflat aici pe preotul (mai târziu protoereul) reformat *Kovács Ladislau* un calvin încarnat și un ungar șovinist fără păreche, având față de autorități (dela regimul român încoace) ca însuși principale: lingușirea și perfidia. Acest om din toamna anului trecut 1926 a fost ales și strămutat ca preot reformat la Dej, însă spiritul lui dușmănos față de tot ce e românesc planează încă asupra ucenicilor sei de aici.

Privitor la nedreptățile ce în trecut mai apropiat ni s'au făcut nouă Românilor de cătră Maghiari mai ales prin acest om — când pentru cele mai elementare drepturi ce ni-ar fi incumbat chiar și sub regimul maghiar, azi în România Mare trebuie să ducem cele mai aprige lupte — spre ilustrarea cauzei voiu căuta în cele ce urmează a descrie vre-o câteva cazuri:

1. Încă pe timpul stăpânirii maghiare a făcut acest preot reformat o casă pentru petreceri (numită de obște „casă de joc“) pe teritoriul comunei cu înșălăciune, fiind dinainte promisă că numita casă v'a fi a tuturor (va să zică și a Românilor!), numai ca să contribuie toți locuitorii la clădirea ei. Și au contribuit cu toții; și Români. Iar teritoriul l-a luat în arendă dela comună (tot prin înșălăciune), încheind contract (pe sub mână, să nu observe toți nechemații) pe 99 ani, contra 20 fileri preț de arândă anuală! După ce s'a dat casa destinației sale, a trebuit să vadă

Români cu amărăciune, că *câștigul intră în cassa Bisericii reformate*.

2. Numitul preot contemplase ridicarea unui monument în mijlocul satului, în amintirea eroilor căzuți pe câmpul de luptă; însă „schimbându-se lumea“ a hotărât așezarea unei plăci de marmură în biserică (ca se fie mai scutită de vremuri...?) în locul monumentului. Și fiindcă între eroii căzuți se aflau și Români și la fondul monumentului eroilor au contribuit unii și dintre Români, mi-au cerut și părerea mea, ca referitor la eroii români ce zic: să-i cuprindă pe placă, sau nu?

Le-am răspuns: fiindcă așezați monumentul în Biserica voastră, eu nu pot avea niciun amestec; însă părerea mea ar fi ca să-i scrieți și pe aceștia, dară să distingeți pe români de Unguri, pentru posteritate, care ușor ar fi dusă în eroare, de oarece unii Români au nume ungarști, ca Nehéz, Kerekes, etc. Deci sau să se scrie înaintea numelor Românilor: „Románok“ și la Unguri: „Magyarok“; sau să se scrie numele Românilor cu ortografie românească.

Si pe când în *țințirumul nostru* aproape pe fie-care monument *stă slova ungurească* neconturbată — și în *biserica noastră* pe fundele coranelor dela morți *stă scris numai ungurește; ei nu au admis în amintirea eroilor români căzuți pentru patria maghiară, a se induce în Biserica lor (edificiu public în România Mare) litere românești, sau cuvântul: „Români“ scris pe ungurește, ca cea mai mică răsplată a jeflei lor...*

3. Am înființat o cooperativă de consum în legătură cu Centrala cooperativelor din București; și pân' a nu se trezi preotul reformat, s'au înscris ca membrii și câți-va Unguri (căci numai cu Români era imposibil să o fac); și îndată ce s-a trezit acesta, unii s'au și retras, iar alții noi nici cu arcanul nu a și fi mai putut aduce dintr'ânșii. Dacă era cooperativa în legătură cu „Hanygya“, — era altă întrebare...

Această cooperativă neavând local, iar Ungurii având niște suterane goale la școala lor confesională, potrivite pentru acest scop, — nu ni le-au dat nici cu chirie pentru cooperativa română, mai bine le-au ținut goale cu anii.

4. Cu ocazia reparării ceasului din turn la cerere i s'au votat Bisericeii reformate 500 Lei ajutor dela comună. Comisia județeană a aprobat această donație, cu condițiunea, dacă comuna are escedent bugetar și dacă mai este vre-o Biserică de altă confesiune în comună, — să se împărțesească și acea de atâta ajutor.

La aceasta patrioții au răspuns, că mai bine abstau dela cerere (*nu-mai se nu primească și Biserica română ajutor*). Iar noi luând pentru Biserica nonstră dela comună 500 Lei, ca un cadou venit pe neașteptate, — în fine s-au gândit și ei... și au luat ajutorul.

5. În timpul de tot recent (de Rusaliu a. c.) a cerut tinerimea maghiară „casa de joc“ dela învățătorul nostru de stat (că de 2 ani e rechiziționată ca local de școală, până la clădirea școlii noi de stat, care tot di cauza lor se amână, ne voind a contribui la edificare, iar lucrul depus de dânsii la făcutul și căratul cărămizilor, l'au făcut tot de-antorsele, cauzând multă stricăciune și pagubă prin aceasta în material) se aranjeze petreceri pe vre-o 2—3 zile; iar învățătorul nostru fiind-că în acele zile nu avea vacanță ca să poată da sala, le-a promis-o condiționat, dacă prezbiterii (cons. par.) lor îi dau învățătorului nostru o sală de învățământ de a lor, având elevii reformați vacanță în zilele acelea și fiind salele goale.

Și ce credeți, că au făcut „prezbiterii“? au preferit a lipsi pe copiii lor de sala de joc pe sărbătorile Rusaliilor, decât să permită învățătorului și elevilor (olahi) a-și pune picioarele în sala (sanctuarul) lor de clasă.

6. Cu alegerile și constituirea corporațiilor comunale din anul trecut, Ungurii la compunerea listei de candidatură a consilierilor comunali pregătiți dinainte au declarat (și unii au chiar strigat) aproape cu o voce că în listă primesc numai Unguri și iar Unguri! — Pe Români numească-i Statul (vorba preotului (Kovács). Cu toate acestea la avertismentul unor funcționari români, în lista stabilită și compusă din cei mai șoviniști discipoli alui Kovács Ladislau, au fost induși doi (2) Români.

Acest consiliu fiind disolvat dintr'un principiu de interes național și în urma unei hotărâri foarte înțelepte a conducătorilor noștri județeni, cunoscătorii ai lucrurilor — s-a ales altul cu 3 membrii români și 6 unguri dintre cei mai capabili și în

ținuta lor față de Statul Român, mai moderați, oameni pacinici și de înțelegere, proclamând dintre cei 3 Români pe unul de primar.

Astfel au ajuns Românii din această comună fericite momente de-avea primul primar român. Această fericire a fost însă de scurtă durată, căci a trebuit să vină — (cine?) — tocmai *Guvernul Român*, ca la apeluș unei părți a minoritarilor din comună (a celor cu automobil), să hotărască reîntegrarea consiliului șovinist și să destitue pe primul primar român, instalând pe primarul care nu știe nici românește; și să aducă pe capul bieților români (cari fiind maghiarizați, ar trebui din contra ambiționați) o rușine ca aceasta!

Multe dificultăți ni-se făceau în chestii de acestea chiar de către administrația noastră județeană, până ce aceasta a putut cunoaște situația noastră față cu minoritarii și s'a convins despre dreptatea cauzei noastre. Dară ce folos! *Acuma ni-se fac aceleași dificultăți (ba încă și mai mari), de către guvern!*

Și până era răul la județ, fiind comuna noastră numai la 5 km. depărtare de capitala județului, ne duceam des cu rugămintele și protestele, până s'a limpezit lucrul. Însă față de Bucureștii ce să facem?... Dacă scriem nu folosește nimic sau ni-se cer prea multe dovezi, cari nu totdeauna se pot produce în măsură îndestulătoare, că lumea e șireată și dușmanii noștri comit faptele în absență de martori, uneori chiar simulând și prefăcându-se că nu știu ce fac, în care caz le cunoști numai — ca cititul printre șire — faptele lor. Și în felul acesta, numai plângerile și tânguirile cât mai dese ar mai putea impresiona inimele celor de un sânge cu noi și în stare de a ne alina durerile, cari ar trebui se fie și ale lor...

Dar până ne-am gândi noi să mergem pe la București (vezi bine numai cu gândul, căci nu avem de unde acoperi spesele...) se duc grofii noștri cu automobilele și dela Gogii și Bucșanii noștri aduc așa o rețetă contra suferințelor noastre, încât numai de mirosul medicamentului prescris, administrația noastră județeană trebuie să strâmbe din nas și să-și închidă ochii; dar apoi noi cei cari avem se înghițim acel medicament agravator de boală, — ce trebuie se suferim? (Cazul cu reîntegrarea consiliului șovinist maghiar și destituirea primului primar român).

Veni-va oare timpul, ca și Gu-

vernul nostru să înțeleagă situația Românilor pierduți în marea minoritară?; și să se îngrijească în mod special de ei? Ah, cu mult altfel lucrau guvernele ungurești pentru fiecare suflet de Ungur reslățit printre Români! *Ei apreciau picurul din care știau să se formează marea maghiară.* Nu e de ajuns numai ca să numărăm, că avem atâția și atâția Români (ba nici pe aceia nu-i știm numără), ci să căutăm să-i învățăm a vorbi și a simți românește! (după-ce mai întâi îi cunoaștem și le inspirăm încredere,

Cunosc sate, unde Românii dintre minoritari ne având conducători (preoți, învățători), știu numai că

sunt în România, dară nu o ști simțesc. Intru toate stau la dispoziția capriciului conducătorilor (proprietarilor) minoritari, și nu îndrăznesc a depăși limita croită de acei conducători, ca să nu fie disgrafiați. Și acești Români afară de stăpânii de eri, pe alții nu știu...

Când se vor întoarce autoritățile noastre spre acești nefericiți Români? Afară de prilejul cu încassarea impozitelor, sau poate în preajma alegerilor?...

În felul acesta nu vom putea stăpâni aceia ce Eroii noștri ne-au câștigat, cu prețul vieții lor!...

Parteniu Matei
preot ort. român

O datorie a intelectualilor satelor

Una din cele mai de seamă îndatoriri a intelectualilor resfirați în mijlocul populației sătești e fără îndoială îndemnul și exemplul ce trebuie să dea țaranului, pentru-că acesta să-și întocmească astfel rostul gospodăriei lui, încât prin munca prestată să scoată maximul de roade de pe pământul ce-l stăpânește.

Recunoscând deoparte că expropriindu-se latifundiile de pe întreg cuprinsul țării s'a încheiat un act de mare dreptate socială, va trebui să recunoaștem de altă parte că producția noastră în anii de după războiu s'a micșorat considerabil, scăzând în aceiaș măsură avuția Statului și prin ea avuția populației. Cauzele acestui desechilibru economic sunt desigur multe și tot atât de justificate, bazați pe oarecari constatări precise va trebui totuși să admitem că sunt unele cauze ușor de înlăturat și dacă aceasta nu s'a făcut se datorește ignoranței.

Zilele trecute, într'o călătorie prin părțile deluroase a județului Someș am avut prilejul să văd semănat grâu adus de negustorii locali de prin vechiul regat și în deosebi de pe Bărăgan. Asemenea porumb bănățean am văzut semănat în mare măsură, cu corectivul învocat de agricultori că l-au semănat „în locuri de față“, în locuri așezate cu față înspre soare. O greșală cum nu se poate mai mare. Cu puțină judecată ajungem la constatarea, că grâul adus de pe lanurile Bărăganului nu trăește pe plaiurile muntoase, cum tot astfel porumbul cultivat pe șesurile bănățene nu se desvoltă, nu se coace, și nu rodește în aceiaș măsură de poienele județului Someș.

Ușor de închipuit acum rezulta-

tul. Semințele au fost aduse prin anii 1919—1920, când în județul Someș lipsa cerealelor era grav accentuată. Creștinii din partea locului, vrând nevrând, în lipsa semințelor propice locului, s'au văzut nevoiți a semăna semințele cari le-au stat la îndemână. Grâul a crescut rar, a rodit insuficient și s'a copt adesea forțat de scăderea temperaturii și nu urmând fazele lui obișnuite. Aceiaș cale a urmat-o și porumbul.

Continuându-se însemințarea cu semințele slabe s'a ajuns la o completă degenerare a cerealelor în aceste părți. Azi lanuri întregi de grâu sunt invadate de mazărice, rapiță, scăeți și alte burueni, cari îl înăbușesc cu desăvârșire, iar porumbul se desvoltă într'o formă, care umilește pe orice gospodar cu grijă de rostul muncii lui.

Bănuim, că această stare de lucruri nu este limitată la dealurile județului Someș. Județul Someș nu vinde cereale, ci mai cumpără și stabilindu-se, că calitatea cerealelor noastre destinate exportului ca și consumațiunii interne este inferioară celei dinaintea războiului, suntem obligați să credem, că lucrul se petrece la fel și în alte părți ale țării. Generalizată fiind nenorocirea, rezultatele nu puteau să fie altele, decât acelea, cari sunt. Agricultorii muncesc mult, iar rezultatul nu este în raport cu munca și capitalul investit. Imense forțe și capitaluri se risipesc fără rost datorită ignoranței populației dela țară și lipsei atențiunii conducătorilor treburilor publice, cari nu-și prea cunosc îndatoririle. Au fost adesea cazuri când Statul a distribuit populației semințe,

alese bineînțeles, însă cari nuse puteau aclimatiza locului unde erau trimise. La noi lămâii, portocalii, alte fructe sudice cresc și se desvoltă ca cetățenii pitici din Groenlanda, aceste plante însă nu rodesc; ele rodesc din belșug numai în patria lor de origină unde clima, pământul, aerul și poate alte elemente le ajută. Așa se întâmplă cu porumbul, grâul, ș. a. cereale, cari se desvoltă admirabil în pământurile de origină și nu se aclimatizează în alte locuri unde condițiile necesare vieții lor lipsesc.

Aceasta este una dintre cele mai principale cauze cari au dus rezultatele cunoscute. O rațională cultură a pământului se impune în orice caz. Aratul pământului afund, îngrășarea locului cu băligar potrivit și la timp, este asemenea o necesitate imperioasă, cum tot astfel plivitul și prășitul semănăturii sunt necesități peste cari nu se poate trece fără a compromite străduința agricultorilor.

Iată de ce în fruntea scrierii de față am accentuat în primul rând că intelectualii satelor au datorita im-

perioasă de a veni în ajutorul țăranilor cu sprijinul lor. Agricultorul Statului nostru, o spunem răspicat și fără a depăși măsura realității, se află la o grea încercare. Preoții, învățătorii și toți intelectualii satelor sunt datori a-și da concursul lor nelimitat pentru a îndruma pe căi mai potrivite economia agricultorilor, cunoscând că dela îndemnurile lor așteptăm în primul rând o mai bună stare a cetățenilor acestei țări.

Prin voința adâncă a neamului nostru, cu concursul neprecupețit al slujitorilor bisericii, al cărturarilor din toate ramurile și cu jertfa la care au luat parte deopotrivă toate clasele sociale s'a înfăptuit România de azi. Avem nădejdea că la opera de consolidare toți vor contribui aducând noi dovezi de iubirea ce datorăm și păstrăm desigur patriei.

Bunăstarea intelectualilor satelor fiind în funcție directă de bunăstarea țăranilor, avem încă un motiv să sperăm o grabnică îndreptare a răului care s'a dovedit a fi păgubitor țării și nouă tuturor deopotrivă.

At. Motogna.

Rectificare

În legătură cu articolul „Ravagiile alcoolului ca în orașul și județul Turda nicăiri” apărut în No. 16 din 15 Iunie 1927 primim următoarea declarațiune dela Dl. Dr. Augustin Rațiu, avocat Turda.

„În cece privesc persoana mea declar că eu nu am făcut politică militantă și nu am avut aspirația de a ajunge la înălțimile ajunse de martirul nostru Dr. Ioan Rațiu, — dar și ca cetățean și ca Român mi am făcut în totdeauna datorința.

În cece privește blazoanele familiei, — sunt mândru că sunt descendent al celei vechi familii nobile din Ardeal, care și-a menținut, prin toate vitregiile timpurilor limba și legea strămoșească. Orașe și comune întregi nu au fost în stare să-și facă decât mici biserițe de lemn pe la periferia satelor. Familia Rațiu de Nagylak și-a făcut acum 100 ani o biserică măreață de peatră în cel mai sovinișt oraș în centrul orașului Turda, — iar marele prepozit Basiliu Rațiu din Blaj — care a presidat una din adunările mărețe din 1848 a înființat pentru apărarea limbei și culturii românești un fond Cultural și școlastic. Azi fondul acesta are un măreț palat în mijlocul pieței Mihai Viteazul sub Nr. 51—53.

Prăvăliile și locuințele din acest palat se dau, — conform statutelor,

în chirie pe calea licitației publice. Intre oferte egale sunt preferiți Români. Intre chiriașii Eforiei sunt: Casina română sau clubul intelectualilor români din Turda căreia îi s-a închiriat o sală mare și 2 odăi pre lângă o chirie anuală de 3000 Lei — apoi Grădina Nr. 1 de copii are o altă sală mare cu o chirie de 200 Lei. Aceste jertfe cred că sunt de ajuns pe altariul culturii! Să vedeți acum cine sunt ceilalți chiriași: Casa Cercuală pentru asigurările muncitorești 14 încăperi cu chirie anuală de 14.000 Lei apoi Banca „Arieșana”, Josif Ilea, Luca Catarig, Nicolae Moldovan, Vasile Vasi, Simion Feurdean, Simion Poruțiu etc.

Sa întâmplat însă că pentru localul de prăvălie al „Cooperativei Progresul” care plătea chirie anuală de 14.000 Lei a oferit pantofariul Eugen Ferenczy o chirie anuală de 80.000 Lei și s-a obligat a face pe spesele proprii străformările necesare, cu parchete — galantar etc. Natural că Eforia fondului cultural și școlastic nu a putut respinge acest ofert pe motiv că numitul e jidan și e de altă naționalitate.

În modul acesta a închiriat și firma Szilágyi Eleonora din Cluj un local de prăvălie împreună cu brevetul de beuturi. Că firma aceasta a cedat dreptul său ori a angajat

pe frații Markus — aceia nu ne privesc. Contractul e viabil fiind observate toate formele legale. Al treilea chiriaș străin este firma J. Eszényi — care stă în palatul Eforiei din anul 1892 plătind o chirie anuală de 50.000 Lei.

Acesta este adevărul.

În cece privesc modesta mea persoană, — declar că eu nu am intervenit în favorul fraților Markus. Contractul lor cu firma Szilágyi Eleonora din Cluj nu l'am făcut eu, — iar contract cu Eforia ei nu au, ci numai cu firma Szilágyi Eleonora, deci nu am traficât nimica nici nu am putut trafica în favorul fraților Markus“.

Dr. A. Rațiu, avocat.

Solidaritatea criminală a Jidanilor

Să judece fie-care din cetitorii noștri următoarele fapte.

Își amintește ori-ce Român, cu câtă îndrăsneală cereau Jidani de la Liga drepturilor omului împreună cu Jidoviții plătiți sau inconștienți din țară, să se facă anchete în Basarabia, când s'a răspândit zvonul neîntemeiat că acolo Jidani ar fi maltrați.

Astăzi stăm martori înmărmuriți față de asasinatelor săvârșite de Jidani conducători ai Rusiei sovietice. Toată lumea civilizată este îngrozită de atâta sânge vărsat, pentru ca Jidovimea să se mențină la putere. Ei bine! Din partea Ligii dreptului omului nu se aude nici un glas. De ce? Pentru-că, *corb la corb nu și scoate ochii*. Liga drepturilor omului este condusă de Jidani; Rusia sovietică este condusă de Jidani. Iată explicația tăcerii; iată dovada hipocrizei Jidovești.

Sunt umanitariști spre a discredita, spre a birfi, spre a coborî prin minciună prestigiul statului român; sunt cei mai săngeroși criminali, acoperiți cu tăcere de presa și organizațiile lor, când luptă spre a se menține la putere.

Poșta administrației.

În numărul din 1 Iulie și în cel de față am alăturat somațiuni de plată tuturor restanțierilor noștri, pe care îi rugăm să binevoiască a ne achita fără amânare pretensiunea arătată.

La caz de neachitare până la finea lunii curente, spre regretul nostru, ne vom vedea siliți să oprim expedierea Revistei și să ne încasăm pretenziunea pe calea procesului.

INFORMAȚIUNI

Larmă jidovească. Jidanii prin glasul anumitei prese trimbițează *urbi et orbi* că miliardarul american, cei mai productiv factor în viața economică actuală, că Henry Ford s'a lepădat de antisemitism. Ei cred că prin asemenea știri, total inventată, pot dezarma opinia publică europeană în lupta ce se dă tot mai înțepit contra iudaismului disolvant și crotopitor. Se înșală neamul lui Iuda, înșelând tot de odată și lumea cu o informație falsă. H. Ford, care pe lângă cunoașterea desăvârșită a industriei lui, mai este și un adânc cugetător, scriind regulat pagini de o distinsă originalitate în revista lui săptămânală *The Dearborn Independent*, nu poate răsturna, de dragul Jidanilor, adevăruri dobândite, printr'un adânc spirit de observație din contactul pe care ca om de afaceri îl va fi avut cu Jidanii. El nu poate, ca om întreg și caracter statornic, să califice azi drept rătăcire ceia ce până eri a denunțat întregi lumi ca adevăr. Jidanii pur și simplu mint.

*

Turmă și personalitate. Alegerile actuale au dovedit că cele două turme politice organizate s'au înghesuit în Statul țării în așa fel, în cât loc pentru personalități nu se mai găsește. Nu contestăm meritele păstorilor Brătianu și Maniu; dar după ei vine atâta puzderie de trepăduși fără nume, în cât au rămas pe din afară personalități politice și frunțașii culturali ca Iorga și Goga, tocmai sub reglul prezidat de Dl Brătianu, care acum 4 luni se lauda că va inaugura o *politică culturală* a partidului liberal. Cu această lozincă a isbutit să înregimenteze și mulți profesori universitari de la Cluj. Dar ori cât ar fi de garnisit partidul cu noi forțe culturale, rămâne un fapt incontestabil, că Iorga și Goga strălucesc prin absență în Parlamentul liberal, micșorându-i prestigiul și jignind bunul simț românesc. Ce zice Dl Duca?

*

Inițiativă lăudabilă. Aflăm cu deosebită bucurie, că organizația noastră din Arad, a hotărât să întemeieze o bancă, începând cu un capital de zece milioane Lei, împărțit în acțiuni nominative de câte 200 lei, care bancă se va numi *Apărarea Națională Creștină*, având sco-

pul astfel definit în prospectul de emisiune, publicat în ziarul organizației „*Voința Poporului*” din 3 Iulie 1927:

Scopul Societății este contribuirea la întărirea vieții noastre economice — financiare, — industriale — comerciale — agricole — culturale și sociale, înțelegând că interesele materiale ale țăranilor, comercianților, industriasilor și intelectualilor români nu pot fi servite în felul cuvenit de către instituțiunile financiare streine sau cu cointerese streină

Toate operațiunile Societății vor avea exclusiv caracter național creștin. În acest scop Societatea

a) va da credite eftine și numai la cetățenii români creștini;

b) va iniția și va contribui la înființarea de cooperative agricole, case naționale și biblioteci populare;

c) va iniția și iniția fondarea de ateliere, fabrici, întreprinderi industriale și comerțurile cu ajutorul meseriașilor și comercianților români — creștini acordând credite eftine;

d) va ajuta căminurile studențești și de ucenici;

e) va face propagandă prin conferințe și prin scris, susținând și sprijinind din beneficii instituții de binefacere și culturale, cu caracter național creștin.

Urăm acestei inițiative, pornită din suflet românesc, isbîndă deplină.

*

Grindina din jud. Arad. În seara zilei de 2 Iulie a. c. un uragan cumplit însoțit de grindină de mărimea prunelor, a distrus o fâșie de loc de cca 15 km. lățime și de vre-o 60 km. lungime, începând dela Șemlac trecând peste Arad, Glogovaț, Șiria, Arăneag și m. d. — toată recolta câmpului și a podgoriei. — Frunțașa comună Șiria a fost cea mai năpăstuită. Aici uraganul a fost mai turbat. Atât câmpul cât și dealul a fost completament distrus, nerămânând nici măcar o frunză sau fir de iarbă pe alocuri. Turnurile ambelor biserici românești au fost dărâmate, case descoperite, pomi și copaci smulși din rădăcină.

Un ajutor grabnic și eficace din partea guvernului, ar fi nu numai necesar, dar imperios reclamat de locuitorii năpăstuiți și lipsiți de

mișloace materiale.

Din parte-mi îndemnăm pe toți cei năpăstuiți de grindină, să nu-și piardă curajul și credința în ajutorul lui Dumnezeu, ci să pornească la muncă în satele vecine unde bogăția rodului reclamă toate brațele disponibile și în felul acesta să-și agonisească hrana pentru iarnă.

*

În județul Alba-Iulia, neobositul luptător naționalist creștin dl Teodor Vasinca, comerciant în Uioara, ajutat și un grup de tineri însuflețiți a purtat cu demnitate drapelul Ligei Statutare, cu ocaziunea alegerilor din 7 și 10 Iulie — ducând pretutindenea cuvântul adevărului.

Acest cuvânt, purtat cu grele sacrificii pentru luminarea Poporului Român și pentru eliberarea lui din jugul economic jidovesc — își va da roadele în timpul cel mai scurt. Dreptatea e cu noi, și nu peste mult vom face ca România să fie a Românilor!

Aflăm spre marea noastră mulțumire, că un grup de tineri pregătește o adunare mare a Ligei Statutare, cu care ocazie va aranja și o petrecere cu producțiune teatrală și dansuri românești.

Indemnăm pe toți Români de bine, să se apuce de lucru pentru străngerea rândurilor bunilor Români, să-și adună să aranjeze petreceri și din bună vreme (2 săpt. mai înainte) să ne anunțe pentru a putea participa și delegații noastre.

*

Din județul Arad Trimetem tuturor organizațiilor Ligei Statutare din județul Arad, viile noastre mulțumiri pentru cinstea ce ne-a făcut candidând în fruntea listei pentru cameră pe dl Prof. univ. I. C. Căntuneanu, și pentru buna primire ce i-a făcut acestuia ori unde s'a arătat. Nu mai puțină recunoștință datorăm bravilor noastre Români, care au rămas credincioși jurământului depus și au votat cu lista Ligei Statutare.

Recunoștință și mulțumită se cuvine și domnilor candidați, care n'au cruțat jertfe și oboseală pentru luminarea Poporului vestind cuvântul adevărului.

*

Reprezentantul nostru din America dl Nicolae Tecău, venit în patrie pentru câțva timp, este bolnav la pat în orașelul Sebeșul-Săsesc. Dorim iubitelui nostru reprezentant grabnică însănătoșire.